

मकवानपुरबाट प्रकाशित लोकप्रिय 'क' वर्गीको पत्रिका

साझाकुरा

राष्ट्रिय दैनिक

www.sajhakuranews.com

हेटौंडामा राजमार्गमा अव्यवस्थित पार्किङ हटाउन प्रहरी सक्रिय

हेटौंडा, २३ चैत/जिल्ला प्रहरी कार्यालय मकवानपुर र जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय मकवानपुरले सोमबार हेटौंडाभित्रका राष्ट्रिय राजमार्गमा अव्यवस्थित पार्किङ गरिएका सवारीसाधनहरू हटाएको छ । सोमबार हेटौंडा उपमहानगरपालिका-१, २, ४, १० र ११ नम्बर वडाभित्रभित्र पर्ने राजमार्गमा अनव्यवस्थित रूपमा पार्किङ गरिएका सवारीसाधन हटाइएको भन्नासाथ प्रहरी कार्यालय मकवानपुरका प्रवक्ता प्रहरी नायवउपरीक्षक पुष्कर बोगटीले बताए । यसअघि पनि यस्ता सवारी हटाउने अभियान सञ्चालन गरिए पनि प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन सकेको थिएन । हेटौंडामा राजमार्गदेखि भित्री सडकसम्म जतातै मोटरसाइकलगायत साना सवारीसाधन जथाभावी पार्किङ गर्ने प्रवृत्ति बढ्दो रहेको देखिन्छ । यसले यातायात व्यवस्थापनमा समस्या सिर्जना गर्नुका साथै दुर्घटनाको जोखिमसमेत बढाएको प्रहरीले जनाएको छ । प्रहरीले चैत २४ गतेदेखि राजमार्गको दायोबायाँ सवारीसाधन पार्किङ नगर्न आमसञ्चारलाई अनुरोध गरेको छ । यदि निदेशनको उल्लंघन गर्दै पार्किङ गरेको पाइएमा कानून बमोजिम कडा कारवाही गरिने स्पष्ट पारिएको छ ।

हेटौंडामा प्रहरीको 'अपरेसन ड्रप' अभियान

लागूपदार्थ सेवन गरी सवारी चलाउने १२ जना पक्राउ

सञ्चालन गरेको विशेष सुरक्षा अभियानअन्तर्गत लागूपदार्थ सेवन गरी सवारी चलाउने १२ जना पक्राउ गरिएको हो । जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय मकवानपुरको संयुक्त टोलीले पूर्वपश्चिम राजमार्गको मन्डरी गाउँपालिकाअन्तर्गत सडक छण्डमा आकस्मिक चेकजाँच गरेको थियो । ६५ वटा सवारी जाँच गरिएकोमा १२ जना चालकले लागूपदार्थ सेवन (लापसे) गरी सार्वजनिक सवारी चलाएको पुष्टि भएकोले उनीहरूलाई नियन्त्रणमा लिइएको प्रहरीप्रमुख खत्रीले बताए । लागूपदार्थ सेवन गरी सवारी चलाउने सडक दुर्घटनाको जोखिम अत्यधिक बढ्ने त्यसलाई नियन्त्रण गर्न चेकजाँच गरिएको उनले बताए । सडक सुरक्षालाई मध्यनजर गर्दै आगामी दिनमा पनि यस्ता चेकजाँचलाई निरन्तरता दिइने उनले जानकारी दिए ।

१३ वटा मन्त्रालयलाई घटाएर ७ वटामा सीमित गरिने आगामी बजेट उत्पादनमा आधारित हुन्छ: मुख्यमन्त्री बानियाँ

मन्त्रालयको संख्या घटाउने बजेट बनावट प्रक्रियाको अन्तिम चरणमा पुगेको छ । मुख्यमन्त्री बानियाँले आगामी बजेट उत्पादनमा आधारित हुने बताएका छन् । सोमबार मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद् कार्यालयमा आयोजित मुख्यमन्त्री, मन्त्रीहरूसँग अन्तरसंवादमा मुख्यमन्त्री बानियाँले सरकारको आम्दानी बढाउने र प्रदेशबासीलाई उत्पादनसँग जोड्ने बजेटलाई प्राथमिकतामा राख्ने बताए । गरिबलाई गरिबान्ने बनाउने वातावरण सिर्जना गर्न प्रदेश सरकार प्रतिबद्ध रहेको उनले उल्लेख गरेका छन् । मुख्यमन्त्री बानियाँले 'बालुवामा पानी हालेको जस्तो' बजेट बनावट नहुने बताए । प्रतिफल नआउने बजेट बनावट प्रदेशको समृद्धि नहुने उनको भनाई छ । मुख्यमन्त्री बानियाँले लगानीबाट प्रतिफल आउनुपर्ने र पुनः त्यो प्रतिफललाई अन्य क्षेत्रमा लगानी गर्न सक्ने वातावरण बनावटलाई प्राथमिकतामा राख्ने बताए । प्रदेश सरकारले कम बजेटखर्च गरेको स्वीकार गर्दै उनले जेनजी आन्दोलन, चाडपर्वको बहाना बनाउने पक्षमा आफूहरू नरहेको स्पष्ट पारे । मुख्यमन्त्री बानियाँले सरकारले गरेको निर्णय कार्यान्वयन हुने चरणमा रहेको बताए । उनले सुशीला कार्की नेतृत्वको सरकार र वर्तमान सरकार संघीयता र गणतन्त्रप्रति प्रतिबद्ध रहेकै कारण प्रदेशको संरचनाको लागि जग्गाप्राप्ति भएको जिकिर गरे । सरकारले गरेको कामहरू भुगोलमा देखिएपनि गुगलमा देखाउन सञ्चारकर्मीको भूमिका महत्त्वपूर्ण हुने उनको धारणा छ । उनले हाल कायम १३ वटा मन्त्रालयलाई घटाएर ७ वटामा सीमित गर्ने बताए । मुख्यमन्त्री बानियाँकाअनुसार प्रदेश सरकारका

वर्षको हालसम्म सडक पूर्वाधारको क्षेत्रमा २४ दशमलव ८७ किलोमिटर कालोपत्रे, १९ किलोमिटर सडक ढलान, १८ किलोमिटर ग्राभेल कार्य, १२ वटा पुल निर्माण सम्पन्न भएको जानकारी दिएका छन् । उनकाअनुसार आवास तथा सहरी विकासअन्तर्गतका चेपाङ, वनकरिया, माफी तथा बोटे एकीकृत बस्ती विकास कार्यक्रमअन्तर्गत २५ वटा आवास निर्माण सम्पन्न भइसकेको छ भने खरको छानो उन्मुलन कार्यक्रमअन्तर्गत ३५ वटा आवास, १५ वटा सामुदायिक भवनको निर्माण, १ सरकारी भवनको निर्माण र जनता आवास कार्यक्रमअन्तर्गत ६० वटा भवनको निर्माणकार्य सम्पन्न भएको छ । मन्त्रालयअन्तर्गत रहेका ४३ वटा एरुण आयोजनाको पहिचान गरी थपिएको म्यादभित्र कार्यसम्पन्न गर्न प्राथमिकताका साथ छलफल, कार्यस्थल भ्रमण, निर्माण व्यवसायीसँग ताकेता गरी सहजीकरण र समाधानका प्रयास गरिएको उनले बताए । मन्त्री देवकोटाले क्षतिग्रस्त भौतिक पूर्वाधारको छिटोछरितो तथा प्रभावकारी मर्मत र सुधारकार्य सञ्चालन गर्न सकिने व्यवस्था मिलाउने गरी द्रुतप्रतिक्रिया टोलीलाई निरन्तरता दिएको दाबी गरे । उनकाअनुसार प्रदेश सरकारको अवस्था विश्लेषण र तथ्याङ्क संकलन गर्न प्रदेशस्तरीय सरकारी भवन व्यवस्थापन सूचना प्रणाली तयार भएको छ । प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रममा रहेको शिव सर्किट प्रोजेक्ट अनुसार पहिलो चरणमा पाइलट प्रोजेक्टको रूपमा सिन्धुलीको दुम्जा कुशेश्वरमा डिपिआरको काम सम्पन्नको चरणमा रहेको उनले उल्लेख गरे । अन्तरसंवाद कार्यक्रममा प्रदेश सरकारका मन्त्रीहरूसहित सञ्चारकर्मीको उपस्थिति रहेको थियो ।

बागमती प्रदेशसभा बैठक आज बस्दै

सम्बन्धी पत्रवाचन गरिनेछ । साथै, प्रदेशसभा नियमावली २०७४ को नियम ११ बमोजिम बैठकमा अध्यक्षता गर्ने सदस्यको मनोनयन गरिने कार्यसूची छ । प्रदेशसभामा प्रतिनिधित्व गर्ने राजनीतिक दलका नेता तथा प्रतिनिधिहरूले पनि मन्तव्य राख्ने कार्यक्रम रहेको छ । प्रदेश सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन २०७६ सम्बन्धी उत्तरविधायकी परीक्षण प्रतिवेदन प्रस्तुत गरिनेछ । बैठकमा दुईवटा विधेयक र दुईवटा प्रतिवेदन पनि पेश गरिने उपसभामुख अस्मिता चापागाईंले जानकारी दिइन् । 'प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तर दायित्व सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक २०८२' र 'खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धमा व्यवस्था

मोतियाविन्दु भएका ११५ जनाको आँखा शल्यक्रिया

गर्न बनेको विधेयक २०८२' रहेका छन् । साथै, प्रदेश लोकसेवा आयोगको छैटौँ वार्षिक प्रतिवेदन र आदिवासी जनजाति आयोगको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक प्रतिवेदन पनि प्रस्तुत गरिनेछ । यसअघि मंगलबार दिउँसो १ बजे सर्वदलीय बैठक र २ बजे कार्यव्यवस्था परामर्श समितिको बैठकबाट सभामुख निर्वचन कार्यक्रम कहिले गर्ने भन्ने विषयमा टुङ्गो लाग्ने बताइएको छ । जेनजी आन्दोलनकै बीचमा तत्कालीन सभामुख भुवनकुमार पाठकले पदबाट राजीनामा दिनुभएपछि बागमती प्रदेशसभामा सभामुख रिक्त रहेको दल कोंग्रेस एमाले र प्रमुख प्रतिपक्षी नेकपाले पनि दाबी गरेका छन् ।

SUZUKI DENT PAINT CAMP
24th-29th Falgun, 2082

OFFERS

- 15% DISCOUNT ON FULL BODY DENT PAINT*
- 2 YEARS WARRANTY ON DENT AND PAINT*
- HASSLE-FREE INSURANCE CLAIM ASSISTANCE FOR A SEAMLESS EXPERIENCE*
- 1 YEAR WARRANTY ON PARTS*
- 50% DISCOUNT ON INTERIOR CLEANING*
- FREE 1. MINOR SCRATCH REMOVAL 2. UNDERBODY CHECK

Authorized Service Point in Hetauda
Himalayan Motors Pvt.Ltd.
हेटौंडा-२, चौकीटोल, ०५७-५२०३३३, ९८२४२९०६४, ९८०२५६८९६०

साजाकुरा
हाम्रो कुरा

बालबालिका हराउने जिल्ला

नेपालमा बालबालिका किन र कसरी हराउँछन् भन्ने विषयमा गहिरोरूपमा अध्ययन भएको छैन । बालमनोविज्ञान बुझ्नेगरी कुनैपनि निकायले यो विषयमा काम गरेको छैन । बालबालिका हराएपछि प्रहरीमा रिपोर्ट गर्ने भन्दा बढी परिवारले पनि कारण पत्ता लगाउने प्रयास गरेका छैनन् । अधिकांश बालबालिका घरभित्रको बेमेलका कारण घर छोडेर सडकमा आउने गरेका छन् । थोरै प्रतिशत भने अपहरणमा पर्ने गरेका छन् । बागमती प्रदेशमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० देखि चालु आर्थिक वर्षको मंसिरसम्मको तथ्यांक हेर्दा चितवन र मकवानपुरमा सबैभन्दा बढी बालबालिका हराएका छन् । काभ्रे, धादिङ र सिन्धुली जिल्लामा बढी संख्या रहेको छ भने रसुवा र रामेछापमा भने तुलनात्मकरूपमा बालबालिका हराउने घटना न्यून देखिएको छ । चितवनमा मात्र आर्थिक वर्ष २०७९/८० देखि चालु आर्थिक वर्षको मंसिरसम्म ५ सय ३३ जना बालबालिका हराएको प्रहरी तथ्यांक छ । यी वर्षहरूमा हराएका बालबालिकामध्ये ५ सय १७ जना बालबालिका फेलापारे पनि १६ जना बालबालिका अझै सम्पर्कविहीन अवस्थामा रहेको प्रदेश प्रहरीको तथ्यांकमा उल्लेख गरिएको छ । चितवनमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा बालक ३४ जना र बालिका १ सय ५ जना गरी १ सय ३९ बालबालिका हराएका थिए । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा ३१ जना बालक र १ सय १७ जना बालिका गरी १ सय ४८ जना बालबालिका हराएका थिए । वर्ष २०८१/८२ मा ४८ जना बालक र १ सय २९ जना बालिका गरी १ सय ७७ जना बालबालिका हराएका थिए । चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को साउन महिनादेखि मंसिरसम्म ५ महिनाको अवधिमा १८ बालक र ५१ बालिका गरी ६९ जना बालबालिका हराइसकेका छन् । जसमध्ये प्रहरीले १५ जना बालक र ४३ जना बालिका गरी ५८ जना हराएका बालबालिका फेला पारेपनि अझै ३ जना बालक र ८ जना बालिका गरी ११ जना बालबालिका फेलापार्न सकेको छैन । मकवानपुर जिल्लामा मात्र आर्थिक वर्ष २०७९/८० देखि चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को मंसिरसम्म बालक ८३ जना र बालिका २ सय ७० जना गरी ३ सय ५३ जना बालबालिका हराए । जसमध्ये प्रहरीले बालक ८२ जना र बालिका २ सय ४१ जना फेलापारे पनि अझै ७ जना बालबालिका फेलापार्न सकेको छैन । मकवानपुरमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा बालक ३४ जना र बालिका ८५ जना गरी १ सय १९ जना बालबालिका हराएका थिए । जसमध्ये प्रहरीले राम्रै सफलता हात पायो । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा १९ बालक र ८४ जना बालिका गरी १ सय ३ जना बालबालिका हराए जसमध्ये प्रहरीले १८ बालक र ८४ जना बालिका गरी १ सय २ जना हराएका बालबालिका फेला पायो । २०८१/८२ मा २३ बालक र ७१ बालिका गरी ९४ जना बालबालिका हराएको प्रहरीको तथ्यांक छ । चालु आर्थिक वर्षको ५ महिनामा मकवानपुरमा ७ बालक र ३० बालिका गरी ३७ जना बालबालिका हराएका छन् । सिन्धुलीमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० देखि चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को मंसिरसम्म बालक ४४ जना हराउँदा बालिकाको संख्या भने बालकको संख्याको तुलनामा टेब्वरभन्दा बढी १ सय ६० जना रहेका छन् ।

यी वर्षहरूमा बालक र बालिका गरी २ सय ४ जना हराएका थिए । यद्यपि, प्रहरीले सिन्धुलीमा हराएका ती बालबालिकामा अधिकांश फेला पारेको छ । प्रहरीले हराएका बालबालिकामध्ये ४३ जना बालक र १ सय ५९ जना बालिका गरी २ सय २ जना बालबालिका फेलापारेको छ । हराएमध्ये १ बालक र १ बालिका गरी २ जना बालबालिका भने अझै फेला परेका छैनन् । रामेछापमा आर्थिक वर्ष २०७९/८० देखि चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को मंसिरसम्म १८ जना बालक र ३१ जना बालिका गरी ४९ जना बालबालिका हराएका छन् । जसमध्ये अधिकांश फेला परेपनि १ बालक र १ बालिका गरी २ जना अझै फेलापारेका छैनन् । दोलखामा आर्थिक वर्ष २०७९/८० देखि चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को मंसिरसम्म बालक ४१ जना र बालिका ४२ जना गरी ८३ जना बालबालिका हराएका थिए । जसमध्ये ४० बालक र ४२ जना बालिका गरी ८२ जना बालबालिका फेलापारे पनि १ जना बालक अझै फेला परेको छैनन् ।

एक्काइसौं शताब्दीको अदृश्य रणभूमि : मोबाइल र बिजुलीको चीम नै जासूस ?

आधुनिक विश्वमा युद्धको परिभाषा पूर्ण रूपमा बदलिएको छ । पहिलेका युद्धहरू सिमानामा सेनाको उपस्थिति, ट्याङ्करहरूको गर्जन र आकाशमा लडाकु विमानहरूको उडानबाट चिनिन्थे । तर आजको समयमा, सबैभन्दा अग्रगण्य युद्धहरू कुनै आवाज विना, हाम्रो खलतीमा रहेको मोबाइल फोन, घरको भित्तामा भण्डिएको स्मार्ट टिभी र सडकमा गुड्ने गाडीका सेन्सरहरू मार्फत लडिँदै छन् । यो एक यस्तो युद्ध हो जहाँ रगत बग्नुअघि नै तथ्याङ्क (डेटा) चोरी भइसकेको हुन्छ अनि शत्रुले आक्रमण गर्नुअघि नै उसको बिजुली र सञ्चार प्रणाली ध्वस्त पारिएको हुन्छ । अमेरिका र उसका शक्तिशाली सहयोगी राष्ट्रहरूले इरान, रूस र भेनेजुएला जस्ता देशहरूमा सञ्चालन गरेका अभियानहरूले यो प्रमाणित गरिसकेका छन् कि अबको महाशक्ति त्यो होइन जसको हातमा धेरै बम छुट्ट शक्तिशाली त त्यो हो जसको कब्जामा सञ्चारको इन्टरनेट सर्भर र सफ्टवेयरको स्रोत छ ।

देवीप्रसाद सुतेदी

यस अदृश्य युद्धको सबैभन्दा डरलाग्दो पक्ष भनेको यसको 'शून्य पदचार्' (जेरो फुटप्रिन्ट) हो । जब इरानको अति सुरक्षित नतान्ज आणविक भट्टीमा जडान गरिएका मेसिनहरू अचानक आफैँ पडिँकन थाले, त्यहाँका वैज्ञानिकहरूले हतुँसम्म के भइरहेको छ भन्ने पत्ता लगाउन सकेनन् । त्यहाँ कुनै बाहिरी मिसाइल प्रहार भएको थिएन । पछि अनुसन्धान गर्दा थाहा भयो कि अमेरिका र इजरायलले संयुक्त रूपमा निर्माण गरेको 'स्टेलनेट' नामक एउटा सानो सफ्टवेयर भाइरसले ती मेसिनहरूलाई विस्तारै नष्ट गरिरहेको थियो । यो भाइरस कुनै इन्टरनेटबाट होइन, एउटा साधारण कर्मचारीको गुप्तचर निकाय सीआइएले विकास गरेको 'वीपिडि एन्जेल' नामक सफ्टवेयरले सामसुडका स्मार्ट टिभीहरूलाई एउटा यस्तो अवस्थामा पुऱ्याउँछ, जसलाई 'फेक-अफ' भनिन्छ । यस अवस्थामा प्रयोगकर्तालाई लाग्छ कि उसको टिभी बन्द छ, किनकि रिमोट अँध्यारो हुन्छ र बत्ती पनि निभेको देखिन्छ । तर वास्तविकतामा, त्यो टिभीको भित्र रहेको माइक्रोफोन सक्रिय रहन्छ र त्यसले कोठामा भइरहेका हरेक साउती र गोप्य कुराकानीहरू रेकर्ड गरेर अमेरिकी सभ्रमा पठाइरहेको हुन्छ । यो प्रविधि विशेषगरी रूस र मध्यपूर्वका उच्च अधिकारीहरूको गोप्य बैठकका कुरा सुन्न प्रयोग गरिएको तथ्यहरू बाहिर आएका छन् ।

सामाजिक सञ्जालको सुरक्षा केवल आफ्नो पासवर्ड जोगाउनु मात्र होइन, बरु आफ्नो 'डाटा' को प्रयोग कसरी भइरहेको छ भनेर बुझ्नु पनि हो । जब हामी कुनै एपलाई आफ्नो लोकेसन वा कन्ट्याक्ट लिस्ट हेर्ने अनुमति दिन्छौं, हामीले अज्ञानमै आफ्नो देशको सुरक्षामा सानो प्वाल पारिरेका हुन्छौं ।

उदाहरणका लागि, सन् २०१८ मा 'स्ट्रामा' नामक फिटनेस एपको तथ्याङ्क सार्वजनिक हुँदा संसारभरि रहेका अमेरिकी र अन्य देशका गोप्य सैन्य अड्डाहरूको नक्सा नै छर्लङ्ग भएको थियो । किनकि ती अड्डाभित्र रहेका सैनिकहरूले दौडिँदा आफ्नो फिटनेस ट्याकर अन गरेका थिए । यसले के पुष्टि गर्छ भने, हाम्रो एउटा सानो गलतीले राष्ट्रिय सुरक्षामा ठूलो गोप्य योजनाहरू शत्रुको हातमा पुग्न सक्छन् ।

मेनेजुएला: भौतिक पूर्वाधारमाथि डिजिटल प्रहार

प्रविधिको प्रयोग गरेर कुनै पनि देशलाई कसरी रूँडा टेकाउन सकिन्छ भन्ने कुराको ज्वलन्त उदाहरण भेनेजुएला बनेको छ । सन् २०२६ को सुखान्तमा भेनेजुएलाको राजधानी कराकस लगायतका प्रमुख शहरहरूमा हतुँसम्म बिजुली काटियो । यो केवल साधारण प्राविधिक समस्या थिएन । अमेरिकाले त्यहाँ 'ग्राफाइट बम' (विप्लव-वनवनफोर/बी) प्रहार गरेको थियो, जसले बिजुलीका तारहरूमा कार्बनका अति सूक्ष्म रेसा फैलाएर पूरै प्रिडलाई सर्ट-सर्किट गराइदियो । तर यो भौतिक आक्रमण मात्र थिएन, यसको पछाडि ठूलो साइबर हमला पनि जोडिएको थियो । भेनेजुएलाका इन्जिनियरहरूले प्रणाली सुधार्न खोज्दा उनीहरूको सफ्टवेयर नै 'लक' गरिएको थियो, जसले गर्दा हार्डवेयरमा अक्सिजन मेसिनदेखि सेनाको सञ्चार प्रणालीसम्म सबै ठप्प भयो । त्यति मात्र होइन, अमेरिकाले भेनेजुएलाको 'बोर्डर गेटवे प्रोटोकल' (बीजीपी) लाई नै हाइज्याक गरेर त्यहाँको इन्टरनेट ट्रान्जिफ्ललाई आफ्नै सभ्रमा मोडिदिएको थियो । यसको अर्थ, भेनेजुएलाका मन्त्री वा सैन्य कमाण्डरहरूले एक-अर्कालाई पठाएका गोप्य सन्देशहरू पहिला अमेरिकी एजेन्सीका सभ्रमा पुग्थे, त्यहाँ त्यसको नक्कल उतारिन्थ्यो र त्यसपछि मात्र वास्तविक गन्तव्यमा पठाइन्थ्यो । यसरी शत्रु देशको सञ्चार प्रणालीमाथि पूर्ण नियन्त्रण कायम गरेर अमेरिकाले त्यहाँको नेतृत्वलाई अग्रगण्यमा राख्न सफल भएको थियो । अबको युद्धमा भौतिक हतियार भन्दा 'डिजिटल कब्जा' कति शक्तिशाली र घातक हुन्छ भन्ने कुरा यस दृष्टान्तबाट थप स्पष्ट हुन्छ ।

जीपीएस र स्मार्टटाइमको अदृश्य नियन्त्रण

हामीले बाटो खोज्न प्रयोग गर्ने जीपीएस प्रणाली वास्तवमा अमेरिकी रक्षा विभागको सम्पत्ति हो । युद्धको समयमा अमेरिकाले यो प्रणालीलाई एउटा अचम्मको हतियारको रूपमा प्रयोग गर्छ । कुनै निश्चित क्षेत्रमा, जस्तै रूस वा इरानको सिमानामा, अमेरिकाले जीपीएस सिग्नललाई 'जाम' गरिदिन सक्छ वा त्यसलाई 'स्पूफ' (झुमि) पार्न सक्छ । 'स्पूफिङ' भनेको एउटा यस्तो प्रविधि हो जहाँ जहाज वा मिसाइलको कम्प्युटरले आफू सही बाटोमा भएको ठान्छ, तर वास्तवमा त्यो गलत दिशामा गइरहेको हुन्छ । यसले गर्दा शत्रुले प्रहार गरेका मिसाइलहरू आफ्नै शहरमा खस्न सक्छन् वा समुद्रमा रहेका जहाजहरू दिशा हराएर शत्रुको कब्जामा पुग्न सक्छन् ।

मेनेजुएला: भौतिक पूर्वाधारमाथि डिजिटल प्रहार

प्रविधिको प्रयोग गरेर कुनै पनि देशलाई कसरी रूँडा टेकाउन सकिन्छ भन्ने कुराको ज्वलन्त उदाहरण भेनेजुएला बनेको छ । सन् २०२६ को सुखान्तमा भेनेजुएलाको राजधानी कराकस लगायतका प्रमुख शहरहरूमा हतुँसम्म बिजुली काटियो । यो केवल साधारण प्राविधिक समस्या थिएन । अमेरिकाले त्यहाँ 'ग्राफाइट बम' (विप्लव-वनवनफोर/बी) प्रहार गरेको थियो, जसले बिजुलीका तारहरूमा कार्बनका अति सूक्ष्म रेसा फैलाएर पूरै प्रिडलाई सर्ट-सर्किट गराइदियो । तर यो भौतिक आक्रमण मात्र थिएन, यसको पछाडि ठूलो साइबर हमला पनि जोडिएको थियो । भेनेजुएलाका इन्जिनियरहरूले प्रणाली सुधार्न खोज्दा उनीहरूको सफ्टवेयर नै 'लक' गरिएको थियो, जसले गर्दा हार्डवेयरमा अक्सिजन मेसिनदेखि सेनाको सञ्चार प्रणालीसम्म सबै ठप्प भयो । त्यति मात्र होइन, अमेरिकाले भेनेजुएलाको 'बोर्डर गेटवे प्रोटोकल' (बीजीपी) लाई नै हाइज्याक गरेर त्यहाँको इन्टरनेट ट्रान्जिफ्ललाई आफ्नै सभ्रमा मोडिदिएको थियो । यसको अर्थ, भेनेजुएलाका मन्त्री वा सैन्य कमाण्डरहरूले एक-अर्कालाई पठाएका गोप्य सन्देशहरू पहिला अमेरिकी एजेन्सीका सभ्रमा पुग्थे, त्यहाँ त्यसको नक्कल उतारिन्थ्यो र त्यसपछि मात्र वास्तविक गन्तव्यमा पठाइन्थ्यो । यसरी शत्रु देशको सञ्चार प्रणालीमाथि पूर्ण नियन्त्रण कायम गरेर अमेरिकाले त्यहाँको नेतृत्वलाई अग्रगण्यमा राख्न सफल भएको थियो । अबको युद्धमा भौतिक हतियार भन्दा 'डिजिटल कब्जा' कति शक्तिशाली र घातक हुन्छ भन्ने कुरा यस दृष्टान्तबाट थप स्पष्ट हुन्छ ।

जीपीएस र स्मार्टटाइमको अदृश्य नियन्त्रण

हामीले बाटो खोज्न प्रयोग गर्ने जीपीएस प्रणाली वास्तवमा अमेरिकी रक्षा विभागको सम्पत्ति हो । युद्धको समयमा अमेरिकाले यो प्रणालीलाई एउटा अचम्मको हतियारको रूपमा प्रयोग गर्छ । कुनै निश्चित क्षेत्रमा, जस्तै रूस वा इरानको सिमानामा, अमेरिकाले जीपीएस सिग्नललाई 'जाम' गरिदिन सक्छ वा त्यसलाई 'स्पूफ' (झुमि) पार्न सक्छ । 'स्पूफिङ' भनेको एउटा यस्तो प्रविधि हो जहाँ जहाज वा मिसाइलको कम्प्युटरले आफू सही बाटोमा भएको ठान्छ, तर वास्तवमा त्यो गलत दिशामा गइरहेको हुन्छ । यसले गर्दा शत्रुले प्रहार गरेका मिसाइलहरू आफ्नै शहरमा खस्न सक्छन् वा समुद्रमा रहेका जहाजहरू दिशा हराएर शत्रुको कब्जामा पुग्न सक्छन् ।

यो प्रविधि केवल मिसाइलका लागि मात्र होइन, आधुनिक गाडी र ड्रोनहरूका लागि पनि उत्तिकै महत्वपूर्ण छ । यदि कुनै देशले आफ्नो प्रतिरक्षाका लागि ड्रोनको प्रयोग गरिरहेको छ भने, अमेरिकाले त्यसको स्याटलाइट सिग्नल काटेर त्यसलाई जमिनमा खसाल्न वा आफ्नो नियन्त्रणमा लिन सक्छ । इरानले सन् २०११ मा अमेरिकाले एउटा अत्याधुनिक 'आर क्यू-१७०' ड्रोनलाई यसरी नै जीपीएस सिग्नलमा खेलेर सक्षम अवतरण गराएको थियो । त्यसयता अमेरिकाले यो क्षेत्रमा अग्र बढी लगानी गरेर 'एम-कोड' नामक विशेष सैन्य सिग्नल विकास गरेको छ, जसलाई जाम गर्न असम्भव जस्तै मानिन्छ । भनिन्छ, यसरी आकाशबाट हुने यो डिजिटल नियन्त्रणले जमिनको युद्धलाई पूर्ण रूपमा प्रभावित पार्ने शक्ति राख्छ ।

लेबनानको पेजर विस्फोट: सल्लाई वेनको खतरा

सन् २०२४ मा लेबनानमा भएको पेजर र बाकी-टाकी विस्फोटको घटनाले प्रविधिको युद्धलाई एउटा नयाँ र भयानक मोडमा पुऱ्याइदिएको छ । यो घटनाले के प्रमाणित गर्‍यो भने, हामीले प्रयोग गर्ने इलेक्ट्रोनिक सामान कहाँ बनेको हो र कसरी हाम्रो हातसम्म आइपुग्यो भन्ने कुराले हाम्रो जीवन र मृत्युको फैसला गर्न सक्छ । इजरायली र अमेरिकी गुप्तचर निकायहरूले ती पेजरहरू लेबनान पुग्नुअघि नै 'स्पलाई चेन' (आपूर्ति शृंखला) मा हस्तक्षेप गरेर त्यसभित्र सानो परिमाणमा विस्फोटक पदार्थ र एउटा विशेष चिप्स राखिदिएका थिए ।

यो एक यस्तो हमला थियो जसलाई कुनै पनि एन्टी-भाइरस वा सफ्टवेयरले पत्ता लगाउन सक्दैनथ्यो । जब एउटा निश्चित कोड भएको म्यासेज ती सबै पेजरमा पठाइयो, तिनीहरू एकैसाथ पडिँकए । यसले के पाठ सिकाउँछ भने, अबको युद्धमा सफ्टवेयर मात्र होइन, हार्डवेयर पनि सुरक्षित हुनुपर्छ । रूस र चीन जस्ता देशहरूले अहिले आफ्नै देशभित्र चिप्स र कम्प्युटरको पार्टिजहरू बनाउनुको मुख्य कारण यही हो - ताकि विदेशी सामानमा लुकाइएका 'डिजिटल टाइम बम' हरूबाट बच्न सकियो । सबै प्रविधि बाहिरबाट आउने नेपाल जस्तो देशका लागि यो भने ठूलो चुनौतीको विषय हो ।

सामाजिक सञ्जालको सुरक्षा

यो विशाल डिजिटल युद्धको बीचमा हामी साधारण नागरिकहरू कसरी सुरक्षित रहने भनेर विशेष ध्यान गर्नु आवश्यक छ । सबैभन्दा पहिलो कुरा, सामाजिक सञ्जालमा हामीले सेयर गर्ने जानकारी नै हाम्रो सुरक्षाको सबैभन्दा कमजोर कडी हो । हामीले फेसबुक वा एक्समा आफ्नो लोकेसन, परिवारको विवरण र दैनिक क्रियाकलापहरू राख्दा, हामीले नजानिंदो हामी जासूसी गर्ने देशहरूलाई हाम्रो 'जीवनको ढाँचा' (प्याटर्न अफ लाइफ) तयार पार्न सहयोग गरिरहेका हुन्छौं । यस्ता डाटाहरूलाई आर्टिफिसियल इन्टेलिजेन्स (एआइ) प्रयोग गरेर विश्लेषण गरिन्छ र अन्तिममा हामीलाई कस्तो किसिमको भ्रमपूर्ण समाचार पठाएर हाम्रो सोच बदल्न सकिन्छ भन्ने योजना बनाइन्छ ।

सामाजिक सञ्जालको सुरक्षाका लागि निम्न कुराहरूमा ध्यान दिनु अनिवार्य छ:

हामीले प्रयोग गर्ने एपहरूलाई दिइने अनुमति (पर्मिसन) मा कडाइ गर्नुपर्छ । यदि कुनै टर्च बाल्ने एपले हाम्रो माइक्रोफोन वा कन्ट्याक्ट लिस्ट माग्छ भने, त्यो पक्कै पनि जासूसीको एउटा माध्यम हो । दोस्रो, सामाजिक सञ्जालमा आउने हरेक उतेजक खबरहरूलाई अर्खा चिन्मेर विश्वास गर्नुहुँदैन । कतिपय अवस्थामा ती समाचारहरू 'शत्रु' देशका 'ट्रोल फार्म' हरूबाट सिर्जना गरिएका हुन्छन् । तेस्रो, सार्वजनिक वाई-फाई प्रयोग गरेर बैंकिङ कारोबार वा गोप्य कुराकानी गर्नुहुँदैन, किनकि ती नेटवर्कहरू सजिलै ह्याक गर्न सकिन्छ । प्रविधिको प्रयोग गर्दा सबै 'शंकाको सुविधा' लिनु नै बुद्धिमानी हुन्छ ।

व्यक्तिगत उपकरणको सुरक्षा

डिजिटल युद्धको यो भुमरीमा आफ्नो मोबाइल र कम्प्युटरलाई सुरक्षित राख्नु भनेको केवल पासवर्ड लगाउनु मात्र होइन, बरु यसका भित्री सेटिङहरूलाई जासूसी विरुद्ध मजबुत (हार्डन) पार्नु हो । सबैभन्दा पहिले, आफ्नो स्मार्टफोनको 'प्राइभेसी' सेटिङमा गएर 'परमिसन म्यानेजर' जाँच गर्नु अनिवार्य हुन्छ । यहाँ गएर कुन-कुन एपले माइक्रोफोन, क्यामेरा र लोकेसन प्रयोग गरिरहेका छन् भन्ने हेर्नुहोस् । धेरैजसो

अवस्थामा, टर्च, क्याल्कुलेटर वा साधारण गेमहरूलाई यी कुराको अनुमति दिनुपर्दैन । विशेषगरी 'ब्याकग्राउन्ड लोकेसन' लाई सधैं बन्द राख्नुहोस्, जसले गर्दा हिंडलुको 'प्याटर्न' कसैले ट्याक नसकोस् ।

अर्को महत्वपूर्ण कदम भनेको 'टु-फ्याक्टर अथेन्टिकेसन' (टुएफ) को प्रयोग हो । सम्भव एएसएम एसएम आधारित २ एफए भन्दा 'अथेन्टिकेटर एप' वा भौतिक 'सेक्युरिटी की' को प्रयोग गर्नु राम्रो हुन्छ । साथै, आफ्नो मोबाइलको 'एडमिनिस्ट्रिटर आईडी' लाई रिसेट गर्ने वा 'अप्ट-आउट' गर्ने गर्नुहोस् । यसले जासूसी सफ्टवेयरहरूलाई इन्टरनेट चलाउने बानीको आधारमा हाम्रो प्रोफाइल बनाउन गाह्रो पार्छ । अन्त्यमा, सार्वजनिक स्थानमा पाइने 'फ्री वाई-फाई' र 'यूसबी चार्जिङ पोर्ट' बाट टाढा रहनु बुद्धिमानी ठहर्छ । एयरपोर्ट वा क्याफेमा पाइने यस्ता पोर्टहरू मार्फत 'जूस ज्याकिङ' भनिने हमला हुन सक्छ । यदि सार्वजनिक वाई-फाई प्रयोग गर्नु परेमा सधैं 'भीपीएन' को प्रयोग गर्नुपर्छ ।

नेपालको अवस्था - एक व्युत्पत्तिक र यथार्थ

नेपालको सन्दर्भमा कुरा गर्दा, यो विषय जति गम्भीर छ, त्यति नै 'हास्यास्पद' पनि देखिन्छ । जब संसारका शक्ति राष्ट्रहरू लेजर, एआई र अदृश्य भाइरसले युद्ध लडिरहेका छन्, नेपालको तयारीलाई हेर्दा 'ढाल नभएको सिपाही' जस्तो देखिन्छ । हाम्रो डिजिटल सुरक्षाको अवस्था 'पशुपतिनाथ भरोसा' मा टिकेको छ । नेपालका कतिपय सरकारी वेबसाइटहरू वर्षमा कैयौँ पटक 'ह्याक' हुन्छन्, त्यो पनि कुनै ठूलो शक्ति राष्ट्रले होइन, साधारण सिकाह ह्याकरहरूले । जब हामी आफ्ना सामान्य वेबसाइटहरू जोगाउन सक्दैनौं, तब अमेरिका वा रूस जस्ता शक्तिले गर्ने राज्य-स्तरको हमला विरुद्ध हाम्रो तयारीको कुरा गर्नु आफैँमा एउटा 'डाक ह्युमर' जस्तो बन्न पुग्छ ।

नेपालले प्रयोग गर्ने अधिकांश सफ्टवेयर र हार्डवेयर विदेशी हुन् । हामीले प्रयोग गर्ने राउटरदेखि सरकारी सर्भरसम्म सबै चीन, अमेरिका वा भारतबाट आउँछन् । माथि उल्लेख गरिएको 'पेजर' हमला जस्तै, यदि ती सामान भित्रै जासूसी यन्त्र लुकाइएको छ भने हामीसँग त्यो पत्ता लगाउने कुनै व्यावहारिक प्रविधि छैन । भेनेजुएलाको जस्तै ग्राफाइट बम वा सफ्टवेयर मार्फत हाम्रो 'लौड डिप्ल्याट सेन्टर' मा हमला भयो भने, नेपालको जलविद्युत् प्रणाली केही घण्टामा नै ध्वस्त हुन सक्छ । तर एउटा रोचक कुरा के छ भने- नेपाल अझै पनि धेरै हदसम्म 'कागजी प्रक्रिया' मा चल्दछ । अमेरिका वा इटालीमा जस्ता पूर्ण डिजिटल भएका देशमा एउटा भाइरसले देशै ठप्प पार्न सक्छ, तर नेपालमा धेरै कुरा अझै पनि ढुङ्गा र फाइलमा हुने भएकाले, डिजिटल युद्धले हाम्रो 'ग्रासट' जीवनलाई त्यति छिटो प्रभाव पार्न सक्दैन । यो हाम्रो कमजोरी पनि हो, र एउटा अर्न्तर्गत सुरक्षाकवच पनि ।

निष्कर्ष: सवेतला नै अन्तिम कवच

प्रविधि आफैँमा खराब होइन, तर यसको प्रयोग कसरी र कसले गरिरहेको छ भन्ने कुरा महत्वपूर्ण हुन्छ । अमेरिका र उसका सहयोगीहरूले विश्वभर फैलाएको यो डिजिटल सञ्जालले एकातिर मानिसको जीवनलाई सहज बनाएको छ भने अर्कोतिर यसलाई एउटा ठूलो युद्ध मैदानमा परिणत गरिदिएको छ । इरानको आणविक भट्टीदेखि भेनेजुएलाको पावर ग्रिडसम्म र लेबनानको पेजरदेखि रूसको सञ्चार प्रणालीसम्म- प्रविधिको प्रहार जतातै पुगिसकेको छ ।

नेपाली पाठकहरूले के बुझ्नुपर्छ भने, हामी यो युद्धबाट टाढा छौंन । हामीले बोक्ने हरेक मोबाइल फोन र हामीले चलाउने हरेक एप यस महायुद्धको एउटा सानो हिस्सा हो । त्यसैले, प्रविधिलाई अँगाला यसका खतराहरूलाई पनि बुझ्नु जरुरी छ । आफ्नो व्यक्तिगत जानकारीको सुरक्षा गर्नु भनेको केवल आफ्नो गोपनीयता जोगाउनु मात्र होइन, आफ्नो देशको सुरक्षामा एउटा ईटा यत्नु पनि हो । जबसम्म हामी प्रविधिको दास होइन, यसको सचेत प्रयोगकर्ता बन्दौं, तबसम्म मात्र हामी यो अदृश्य युद्धहरूबाट सुरक्षित रहन सक्दौं । अन्तिम सुरक्षा बन्दुकमा होइन, हाम्रो चेतना र डिजिटल साक्षरतामा लुकेको छ ।

(साभार: अनलाइनखबर)

महत्त्वपूर्ण टेलिफोन नम्बरहरू

मकवानपुर प्रहरी एम्बुलेन्स सेवा

प्रहरी कन्ट्रोल:	१००	नेपाल रेडक्रस:	५२०७११, ९८५५०२६९५२
जिल्ला ट्राफिक:	५२०५९९	हेटौँडा अस्पताल:	५२०३०५
वडा प्रहरी:	५२०२९९	परिवार नियोजन संघ:	५२०७५५, ९८५५०४५००
पशुपतिनगर इलाका:	५२०५९८	मनहरी रेडक्रस:	९८५५०४५८२१
पालुङ इलाका:	६२०४६७	छतिवन रेडक्रस:	९८५९६२२३११
मनहरी इलाका:	९८५५०९०९६०	भीमफेदी रेडक्रस:	६२०६९९
इलाका फापरबारी:	६२१९८०	पालुङ रेडक्रस:	९८५२०७४०१
इलाका भीमफेदी:	६२१४६२	बज्रबाराही रेडक्रस:	९८५५३०२९८४
इलाका टिंगन:	९८५५२९९३६०	सहकारी अस्पताल:	०५७५२३५८५७, ९८५५१९१९१५
चौकीटोल चौकी:	९७५२५५९५०१	बसामाडी एम्बुलेन्स:	९८५५२९९७५५
चित्लाङ चौकी:	६२२०००	बाणेश्वर यन्त्र:	१०१
चौघडा चौकी:	९८५४०५४६०४	बाल हेल्थलाइन नेपाल:	१०९८
नेवारपानी चौकी:	९७५५०००२९९	माइती नेपाल:	५२१०५०
फाखेल चौकी:	९८५५०३१३९८	अपाङ्ग बाल अस्पताल:	९८५५२९६४४५
पदमपोखरी चौकी:	९८५५०९१७५९	सामाजिक हितको लागि:	राजाकुरा राष्ट्रिय दैनिक

भोलिको पात्रो

भोलि वि.सं. २०८२ चैत २५ गते बुधवार ८ अप्रिल २०२६ । पष्ठी, बैशाख कृष्णपक्ष । चैलागा ११४६ ने.सं. । सूर्योदय ५:४९ सूर्यास्त ६:२४ ।

आजको राशिफल

मेघ :	आनन्दको महसुस हुनेछ	तुला :	प्रेममा विवाद आउनसक्नेछ
वृष :	मन चञ्चल हुनेछ	वृश्चिक :	बोलिमा नियन्त्रण गर्नुपर्नेछ
मिथुन :	मान-सम्मान बढ्नेछ	धनु :	हाँसखेलमा दिन जानेछ
कर्कट :	धन लाभ हुनेछ	मकर :	मनमा धेरै कुरा खेल्ने छन्
सिंह :	व्यापार-व्यवसायमा उन्नति हुनेछ	कुम्भ :	रमाइलो यात्राको योग परेको छ
कन्या :	नबोली बन्दा राम्रो हुनेछ	मीन :	मन प्रसन्न रहनेछ

बलात्कारीको कुनै जात, धर्म र पद हुँदैन

लक्ष्मी बर्देवा

प्रत्येक व्यक्तिका आफ्ना नैतिक संकट र सीमा हुन्छन् भने जस्तै प्रत्येक समाजका पनि आफ्नै नैतिक संकट र सीमा हुँदा रहिन्छन् । नेपाली समाज यतिबेला त्यस्तै गम्भीर नैतिक संकटबाट गुभिरहेको छ । बाहिरबाट हेर्दा हामी सभ्य, सुसंस्कृत र एकअर्काको सुख दुःखमा साथ दिने 'परोपकारी' देखिन्छौं । तर मुकुण्डो भित्र त्यस्तो बीभत्स अनुराव लुकेको छ, जसले शक्ति, पद र पुरुषत्वको दम्भमा अर्काको अस्तित्वलाई नकार गर्छ । वर्षौंदेखि आफ्नै वरपर रहेर, समाजसेवाको मुकुण्डो भिरेर वा व्यावसायिक

सफलताको ओत लागेर 'स्वच्छ छवि' बनाएका व्यक्तिहरू जब बलात्कारी जस्ता जघन्य अपराधमा गर्छन्, तब समाजको एउटा तपका अपराधीलाई दण्डित गर्न होइन, बरु उसलाई जोगाउन ढाल बनेर उभिन्छ । यो लेखोत तात्कालिक घटनाको विवरण होइन, यो त हाम्रो समाजमा जरो गाडेर बसेको बलात्कारी मानसिकता र त्यसलाई मजल गर्न सामाजिक संरचना विरुद्धको हाँक हो । हाम्रो समाजको सबैभन्दा ठूलो रोग पाखण्डीपन हो । जब कुनै प्रतिष्ठित भनिने व्यक्तिको वास्तविक अनुराव समाजका अधिल्तर छुर्लङ्ग हुन्छ, समाज स्पष्ट रूपमा दुईवटा धारमा विभाजित

हुन्छ । एउटा धार न्यायको पक्षमा उभिन्छ भने अर्को ठूलो धार 'उसले यस्तो गर्नु सक्दैन' भन्ने पीडकको चरित्र प्रमाणीकरण गर्न थप लाग्छ । पीडकको पक्ष

प्रदेश मातहतका २ जनालाई सचिवको जिम्मेवारी प्रदान

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, २३ चैत / बागमती प्रदेश सरकारले प्रदेश मातहतका २ जना कर्मचारीलाई मन्त्रालयको सचिवको जिम्मेवारी तोकेको छ ।

मन्त्रपरिषद् बैठकले ११ औं तह (सचिव) स्तरका एक र उपसचिवस्तरका एक कर्मचारीलाई मन्त्रालयको सचिवको जिम्मेवारी तोकेको हो । बैठकले रिक्त रहेको कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयमा कृषि तालिम केन्द्रका निर्देशक सुधीर श्रेष्ठलाई सचिवको जिम्मेवारी तोक्ने निर्णय गरेको हो । यो मन्त्रालयमा कार्यरत बैकुण्ठ अधिकारीले पदबाट राजीनामा दिएपछि रिक्तपदमा प्रदेश मातहतका श्रेष्ठलाई बरिष्ठतम आधारमा मन्त्रालयको सचिवको जिम्मेवारी तोकेको हो । बैठकले प्रदेशको आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको सचिवमा नुमानन्द अधिकारीलाई निर्मित सचिवको जिम्मेवारी तोकेको हो ।

उपसचिव (९ औं तह) का अधिकारी सोही मन्त्रालयको प्रशासन महाशाखाप्रमुखको रूपमा कार्यरत थिए । बैठकले मन्त्रालयमा कार्यरत कर्मचारीलाई बरिष्ठतमका आधारमा निर्मित जिम्मेवारी तोक्ने निर्णय गरेसँगै अधिकारीलाई जिम्मेवारी दिइएको हो । बैठकले

प्रधानमन्त्री बालेन्द्र शाहको नेतृत्वमा गठित संघीय सरकार र सरकारका मन्त्रीहरूलाई ब्याई ज्ञापन गरेको छ भने फागुन २१ गते सम्पन्न प्रतिनिधिसभा निर्वाचनमा निर्वाचित भएका प्रतिनिधिसभा सदस्यलाई ब्याई तथा कार्यकालको सफलताको कामना व्यक्त गरेको छ ।

आमजनताको आशा, परिवर्तनको आकांक्षा, सुशासनयुक्त र भ्रष्टाचारमुक्त सेवाप्रवाह तथा विकास र समृद्धिको चाहनालाई व्यवहारमा स्मरण गर्न लोकतान्त्रिक मूल्यमान्यता, विधिको शासन, पारदर्शिता र जवाफदेहिताको कडाइका साथ कार्यान्वयन गर्न बैठकले आग्रह गरेको छ । समन्वय, सहकार्य र सहअस्तित्वको सिद्धान्तमा आधारित संघीय प्रणालीमा संविधान प्रदत्त तहगत सरकारको भूमिकालाई सम्मान गर्दै संघीय सरकारले नेतृत्वदायी भूमिका खेल्नेमा बागमती प्रदेश सरकार विश्वस्त रहेको प्रदेश सरकारका प्रवक्ता एवम् आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री प्रभात तामाङले जानकारी दिए । बैठकले फागुन २१ गतेको आमनिर्वाचनमा सहभागी हुने आममतदाता, सुरक्षाकर्मी र निर्वाचनको क्रममा खटिएका कर्मचारी तथा पत्रकार

लगभगलाई धन्यवाद ज्ञापन गरेको छ । बैठकले कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयमा कार्यरत ११ औं तहको गौरीमान श्रेष्ठको अतिव्यय अवकाशको निर्णय पारित गरेको छ । बैठकले प्रदेश निर्जानकारी सेवा नियमावली २०८२ स्वीकृत गर्ने सम्बन्धमा प्रस्ताव पारित गर्ने निर्णय गरेको छ भने इन्जिनियर सेवामा कार्यरत राजु श्रेष्ठलाई ११ औं तहमा बढुवा गरी भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयमा पदस्थापन गर्ने निर्णय गरेको छ । यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय हेटौंडामा कार्यरत नवीन सिंहलाई

भौतिक पूर्वाधार मन्त्रालयमा पद मिलान गर्ने निर्णय गरेको प्रवक्ता तामाङले बताए ।

उनकाअनुसार बैठकले संघीय समूह र विशेष अनुदान तथा राष्ट्रिय योजना आयोजना माग गरिएका आयोजना र कार्यक्रमको अनुमोदन गर्ने निर्णय गरेको छ भने बागमती प्रदेश विज्ञान नियमन गर्ने निर्देशिका २०८२ स्वीकृत गरेको छ । बैठकले २०८२ सालको सार्वजनिक विदा घोषणा गर्ने निर्णय भएको छ । जसअनुसार प्रदेश सरकारको तर्फबाट ६ वटा विदा थप हुनेछन् । बैठकले मुख्यमन्त्री जनता स्वास्थ्य कार्यक्रम (परीक्षण, निदान, परामर्श र उपचार) व्यवस्थापन पहिलो संशोधन कार्यविधि २०८२ स्वीकृत गरेको छ ।

दुर्गमक्षेत्र विशेष पञ्च चिकित्सक प्रोत्साहन तथा विस्तारित अस्पताल सेवा सञ्चालनसम्बन्धी पहिलो संशोधन कार्यविधि २०८२ स्वीकृत गरेको छ । बागमती प्रदेश विश्वविद्यालय पहिलो संशोधन २०८२ स्वीकृत गर्ने बैठकले निर्णय गरेको छ भने बागमती प्रदेश जग्गा विकासका लागि विधेयक तर्जुमा गर्न नैदानिक स्वीकृत प्रदान गर्ने, बहुवर्षीय ठेका मापदण्ड २०८२ लाई संशोधन गर्ने निर्णय गरेको छ । बैठकले वैदेशिक भ्रमण मनोनयन तथा स्वीकृत गर्ने निर्णय गरेको छ ।

अनियमितताविरुद्ध 'शून्य सहनशीलता' नीति कडाइकासाथ लागू: मन्त्री थापा

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, २३ चैत / बागमती प्रदेशका श्रम, रोजगार तथा यातायात मन्त्री जयराम थापाले मन्त्रालयको सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी, पारदर्शी र परिणाममुखी बनाउन विभिन्न सुधारालाई लागू गर्न आग्रह गर्नु भएको छ ।

सोमबार आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा उनले प्रदेश सरकार जनताको प्रत्यक्ष सरोकारका विषयमा गम्भीर र प्रतिबद्ध रहेको स्पष्ट पारे । मन्त्री थापाकाअनुसार मन्त्रालयअन्तर्गतका सबै कार्यालयमा सेवाप्रवाहका क्रममा हुने अनियमितता र बेथितिबिरुद्ध 'शून्य सहनशीलता' नीति कडाइकासाथ लागू गरिएको छ । उनले विचलितलाई कार्यालयमा प्रवेश निषेध गर्ने निर्देशन दिइएको उल्लेख गर्दै यसबाट सेवाग्राहीले सहज, छिटोछरितो र गुणस्तरीय सेवा पाउने विश्वास व्यक्त गरे ।

सार्वजनिक यातायातलाई सुरक्षित, व्यवस्थित र प्रविधिमैत्री बनाउने उद्देश्यले नीतिगत, संरचनागत तथा कार्यात्मक सुधार अघि बढाइएको उनले जानकारी दिए । सवारीदरता, चालक अनुमतिपत्र लगायत सेवा क्रमशः डिजिटल माध्यममा सरल र पारदर्शी बनाउने काम भइरहेको मन्त्री थापाको भनाइ छ । सेवाप्रवाहमा देखिएका ढिलासुस्ती, अनियमितता तथा गुनासोप्रति मन्त्रालय गम्भीर रहेको जनाउँदै उनले सम्बन्धित कार्यालय प्रमुख तथा कर्मचारीलाई जिम्मेवार, जवाफदेही र सेवामुखी बन्न स्पष्ट निर्देशन दिइएको बताए । 'जनताले प्रत्यक्ष अनुभूति गर्ने गरी सेवासुधार गर्नु हाम्रो पहिलो प्राथमिकता हो,' उनले भने ।

श्रम तथा रोजगार क्षेत्रक मन्त्रालयले पछिल्लो समय सीपमूलक तालिम र उच्चमशीलता विकासका कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिएको छ । युवालाई आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यले सञ्चालन गरिएका तालिम कार्यक्रममाफत् स्वरोजगारतर्फ उन्मुख गराउने प्रयास भइरहेको मन्त्री थापाले बताए । साथै वैदेशिक रोजगारलाई सुरक्षित, व्यवस्थित र मर्यादित बनाउन आवश्यक पहल पनि अघि बढाइएको उनले जानकारी दिए ।

अनौपचारिक क्षेत्रका श्रमिकलाई सामाजिक सुरक्षाकोपमा आबद्ध गराउने, श्रमिकको हकहित संरक्षण गर्ने, सूचनामूलक सेवाविस्तार गर्ने तथा परामर्श प्रणाली सुदृढ बनाउने काम भइरहेको उनले उल्लेख गरे ।

आगामी दिनमा रोजगारीका अवसर विस्तार, श्रमिकअधिकार संरक्षण, सुरक्षित वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन तथा व्यवस्थित यातायात प्रणाली विकासमा केन्द्रित भएर कामगर्ने प्रतिबद्धता मन्त्री थापाले व्यक्त गरे । मन्त्रालय वा मातहतका कार्यालयसँग सम्बन्धित कुनै सूचना वा गुनासो भए मन्त्रालयको इमेल वा टेलिफोनमाफत् जानकारी गराउन उनले आग्रह गरेका छन् ।

कैलाशमा स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई आधारभूत तालिम सुरु

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, २३ चैत / मकवानपुरको विकट मानिने कैलाश गाउँपालिकामा राष्ट्रिय महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई १० दिने आधारभूत तालिम सुरु भएको छ । सोमबार एक कार्यक्रमबीच नयाँ रहेका स्वयंसेविकालाई आधारभूत तालिमको सुरु गरिएको हो ।

जनस्वास्थ्य कार्यालय मकवानपुरले गाउँपालिकासँगको समन्वयमा तालिमको आयोजना गरिएको हो । तालिमको उद्घाटन गर्दै गाउँपालिका अध्यक्ष लोकबहादुर मुक्तानले स्वास्थ्यक्षेत्रकै कुनो मेरुपिण्डको रूपमा स्वास्थ्य स्वयंसेविका दिदीबहिनी रहेको बताउँदै स्वयंसेविकालाई क्षमता, ज्ञान र सीप दिइदै अघि बढाइने बताए । अध्यक्ष मुक्तानले तालिम पश्चात सिकेको सीपलाई समुदायमा गएर नानुपनै भूमिका, काम

कतव्य र अधिकार प्रयोग गरी काम गर्न आग्रह गरे । उनले समुदाय परिचालन र समुदायमा गएर गरिने स्वास्थ्य सेवाप्रवाहलाई ध्यानमा राखेर काम गर्न अनुरोध गरे । समुदायमा काम गर्दा पर्ने समस्या भए स्वास्थ्य शाखासँग सहकार्य र समन्वय गर्न आग्रह गरेका छन् । कार्यक्रममा जनस्वास्थ्य कार्यालय मकवानपुरका निमित्तप्रमुख लक्ष्मण घिमिरेले स्वास्थ्य स्वयंसेविका भइ कार्य गरेका नयाँ स्वयंसेविकालाई तालिमको आयोजना गरिएको बताए । १० जनाको संख्या पुगेपछि कार्यालयले आधारभूत तालिम प्रदान गर्ने गरेका छन्, उनले भने, कैलाशमा ११ जना नयाँ भएकाले उहाँहरूको ज्ञान, सीप र क्षमता बढिगर्न तालिम दिन थालिएको बताए । तालिम पश्चात बाक्स प्रदान गर्नेछौं, त्यसमा आवश्यक पर्ने औषधि र सामग्री

रहने घिमिरेले बताए । कैलाश मकवानपुरकै विकट स्थानीय सरकारअन्तर्गत पर्दछ, स्वास्थ्यको क्षेत्रमा तीन तहकै सरकारले लगानी गरिरुना साथै स्वयंसेविकाको लागि पनि आवश्यक सहयोग गरिरहेको उनले बताए ।

११ जना स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको सहभागिता रहेको तालिमलाई सित्तियार अन्तिम तारा थापा र आशा गुरुङले सहजीकरण गरिरहेको स्वास्थ्य शाखाप्रमुख तिलकप्रसाद गौतमले बताए । सहभागीलाई तालिमअवधिभर खाना र आवासको व्यवस्था गरिएको उनले बताए । कार्यक्रममा जनस्वास्थ्य कार्यालयका लेखाप्रमुख अनिता न्यौपाने, स्वयंसेविका फोल्क पर्सन आयुष्मा दाहाल, उर्मिला आचार्य, स्वास्थ्य शाखाप्रमुख तिलकप्रसाद गौतम लगायतको उपस्थिति रहेको थियो ।

नदीजन्यपदार्थ उत्खननबारे स्थानीय तहलाई तालिम

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, २३ चैत / मकवानपुरभित्रका नदीजन्यपदार्थ उत्खननसम्बन्धी कानूनी ज्ञान तथा निर्णयका लागि क्षमता विकास कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।

जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुरको अध्येक्षणा मकवानपुरका स्थानीय तहलाई नदीजन्यपदार्थको सद्पयोग कसरी कानूनसम्मत निर्णय लिने तथा विवादरहित तवरले कसरी निर्णय गर्ने भन्ने सम्बन्धमा तालिम भएको हो । यसअघि जिल्लामा विभिन्न पालिकामा विवादस्पद तवरले र भविष्यबारे सोचविचार नगरी कार्यक्रम गर्दा समस्या हुन गरी कठिन भएकोले पालिका प्रमुख, जनप्रतिनिधि तथा प्रमुख कर्मचारीलाई नदीजन्य पदार्थको कानूनसम्मत सद्पयोग गर्नेबारे विज्ञहरूले तालिम प्रदान गरिएको जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख ललितबहादुर घलानले बताए ।

सर्वै पालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतहरू, पालिकाको राजश्व शाखाप्रमुख तथा आइडइ अर्थात प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण हेर्ने इन्जिनियर सहभागी थिए । तालिममा हेटौंडा उपमहानगरकी वातावरणविज्ञ चन्द्रा खड्का, सहर विकास मन्त्रालयका वातावरण निरीक्षक हरिशंकर झा, विपद् व्यवस्थापनविज्ञ डा. राजनराज पाण्डे र वन, भू तथा जलाधारविज्ञ हेम पाठकले विषयवस्तु बारे सहजीकरण गरेका थिए । कार्यक्रममा वातावरण ऐन २०७६ तथा नियमावली २०७७, प्रदेश वातावरण ऐन, वन ऐनलगायत उल्लेख मापदण्डबारे सहजीकरण गरिएको थियो ।

तालिममा मकवानपुरका हेटौंडा उपमहानगरपालिका, मन्हरी गाउँपालिका, भीमफेदी गाउँपालिका, कैलाश गाउँपालिकाबाहेक अन्य ६ पालिकाको जनप्रतिनिधि अध्यक्ष तथा उपाध्यक्ष सहभागी थिए ।

सर्वै पालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतहरू, पालिकाको राजश्व शाखाप्रमुख तथा आइडइ अर्थात प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण हेर्ने इन्जिनियर सहभागी थिए । तालिममा हेटौंडा उपमहानगरकी वातावरणविज्ञ चन्द्रा खड्का, सहर विकास मन्त्रालयका वातावरण निरीक्षक हरिशंकर झा, विपद् व्यवस्थापनविज्ञ डा. राजनराज पाण्डे र वन, भू तथा जलाधारविज्ञ हेम पाठकले विषयवस्तु बारे सहजीकरण गरेका थिए । कार्यक्रममा वातावरण ऐन २०७६ तथा नियमावली २०७७, प्रदेश वातावरण ऐन, वन ऐनलगायत उल्लेख मापदण्डबारे सहजीकरण गरिएको थियो ।

मकवानपुरमा घरदैलो सेवा सुरु हुने

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, २३ चैत / नेपाल सरकारले सार्वजनिक गरेको शासकीय सुधारसम्बन्धी एकसय कार्यसूची कार्यान्वयन गर्ने क्रममा जिल्ला प्रशासन कार्यालय मकवानपुरले सेवाग्राहीलाई घरदैलोमा सेवा उपलब्ध गराउने तयारी थालेको छ ।

सरकारको कार्यसूची अन्तर्गत सर्वसाधारणलाई घरदैलो सेवाप्रवाह गर्ने वृद्धा नम्बर २७ कार्यान्वयन गर्ने जिल्ला हुलाक कार्यान्वयन पहिलोचरणको समन्वयात्मक छलफल गरिएको हो । प्रमुख जिल्ला अधिकारी बसन्त अधिकारीले जिल्ला हुलाक कार्यालय मकवानपुरका हुलाकअधिकृत रमेश लामिछानेसँग घरदैलो सेवाका लागि हुलाकसेवाको प्रभावकारी प्रयोगबारे छलफल गरेका हुन् ।

प्रशासन कार्यालयबाट सेवा लिएका ५ सय राहदानी सेवाग्राहीसम्म हुलाक मार्फत घरमै सेवा पुऱ्याउने प्रणाली विकास गर्ने तयारी गरिएको प्रजिअ अधिकारीले जानकारी दिए । यसका लागि हुलाक कार्यालयको वर्तमान क्षमता, जनशक्ति, आवश्यक बजेट तथा सोलसाधनबारे अध्ययन भइरहेको छ । मकवानपुरका ९३ वटा सरकारी निकायबाट प्रवाह हुने सेवालाई क्रमशः घरदैलोमा पुऱ्याउने योजना बनाइएको छ । हुलाकअधिकृत लामिछानेकाअनुसार हाल श्रोतसाधनको अभाव तथा सुरक्षा संवेदनशीलताका कारण जिल्लाभर तत्काल सेवा विस्तार गर्न सम्भव नभए पनि हेटौंडा उपमहानगर क्षेत्रभित्र भने आगामी वैशाखदेखि सेवा सुरु गर्न सकिनेछ । प्रजिअ अधिकारीले सेवा प्रवाहलाई अग्र प्रभावकारी बनाउँदै हेटौंडा उपमहानगर क्षेत्रभित्र एकैदिन

र अन्य पालिकामा अधिकतम भोलिपल्टसम्म सेवा पुऱ्याउने लक्ष्य राखिएको बताए । उनले राहदानीसँगै नागरिकता, राष्ट्रिय परिचयपत्र, सवारीचालक अनुमतिपत्र (लाइसेन्स) लगायतका सेवालाई पनि क्रमशः घरदैलोमा सेवा समाेटने योजना रहेको उल्लेख गरे । हाल जिल्ला हुलाक कार्यालय मकवानपुरमा ४६ जना कर्मचारी कार्यरत रहेका छन् भने जिल्लाभर ९ वटा पालिका हुलाक, २ वटा हुलाक काउन्टर र एउटा जिल्ला कार्यालयमाफत् सेवाप्रवाह भइरहेको छ ।

कार्यालयले दैनिकरूपमा सरकारी कागजात तथा वैदेशिक पारसलसहित करिब एकसय चिठ्ठीपत्र वितरण तथा ओसारप्रसार गर्दै आएको छ । जिल्लाका सञ्चार माध्यमलाई लोककल्याणकारी विज्ञान वितरणको समन्वय समेत गर्दै आएको छ ।

श्रेष्ठको ९ बुँदे प्रतिबद्धता सार्वजनिक

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, २३ चैत / हेटौंडामा हुन गइरहेको नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ बागमती प्रदेश अध्यक्षका उम्मेदवार बेदबहादुर श्रेष्ठले ९ बुँदे प्रतिबद्धता सार्वजनिक गरेका छन् ।

सोमबार हेटौंडामा पत्रकार सम्मेलन आयोजना गर्दै श्रेष्ठले आफ्नो ९ बुँदे प्रतिबद्धता तथा एजेन्डा सार्वजनिक गरेका हुन् । यही चैत २३ र २४ गते संघको नयाँ वार्षिक साधारणसभामा तथा अधिवेशन हेटौंडामा आयोजना हुँदैछ । छिमेकी राष्ट्र चीनसँग आयात-निर्यातमा फेल्दै आएको समस्या समाधान गर्नेदेखि सुविधासम्पन्न सचिवालय निर्माण गर्नेसम्मका योजना प्रतिबद्धतापत्रमा समेटिएको छ । पारदर्शी र उत्तरदायी नेतृत्वको प्रतिबद्धता जनाउँदै बागमती प्रदेशभित्रका

जिल्ला, नगर उद्योग वाणिज्य संघहरूलाई भवन निर्माणका लागि जग्गा उपलब्ध गराउन तहको सरकारसँग समन्वय गर्ने, महासंघ बागमती प्रदेशका लागि आफ्नै जग्गा व्यवस्थापन गरी सुविधासम्पन्न सचिवालय भवन निर्माण गर्ने प्रतिबद्धता जनाइएको छ ।

बागमती प्रदेश सरकारले जारी गरेको प्रदेश व्यवसाय ऐन २०७६ लाई प्रदेश सरकारसँग आवश्यक समन्वय गरी व्यवसायमैत्री बनाउने, कृषि र पर्यटनक्षेत्रको विकासमा प्रदेश सरकारसँग सहकार्य गर्ने, व्यवसायमा महिला सहभागिता अभिवृद्धि गर्न व्यवसायमा बागमती प्रदेशमा अभियान सञ्चालनमा लागि प्रदेश सरकारसँग समन्वय गर्ने उल्लेख गरिएको छ । चीनसँगको उत्तरीनाका रसुवागढी र तातोपानीमा व्यवसायीले भोग्दै आएका समस्या

समाधान गर्न सरकारको ध्यानाकर्षण गराउने लगायतका प्रतिबद्धता समेटिएको छ ।

श्रेष्ठको टिममा उपाध्यक्ष जिल्ला नगरतर्फ कृष्णकुमार गुप्ता, बस्तुगत उपाध्यक्ष राजकुमार दाहाल, कोषाध्यक्ष रूबहादुर खत्रीलगायत जिल्ला नगरतर्फ कृष्णमुरारी न्यौपाने, जयप्रकाश श्रेष्ठ, विष्णु अनाल, राजकुमार कँडेल र राजन कार्की रहेका छन् । त्यस्तै, एशोसियेट तर्फका सदस्यहरूमा उत्तम शर्मा ढकाल र नविन्द्रदेव सिँ रहेका छन् । एशोसियेट उपाध्यक्ष कृष्णभक्त श्रेष्ठ र बस्तुगत सदस्य ज्योतिरत्न बजाचायँ निर्विरोध निर्वाचित भइसकेका छन् । टिमले जिल्ला नगर, एशोसियेट तथा बस्तुगत संघसँग समन्वय र सहकार्य गर्दै उद्योगी व्यवसायीका समस्या समाधानमा सदैव क्रियाशील रहने सामूहिक प्रतिबद्धता व्यक्त गरेको छ ।

आकर्षक घडेरी बिक्रीमा

हेटौंडा वडा नं. १ स्वर्गलोक, हेटौंडा मोडल अस्पताल पछाडि

सम्पर्क:
८८५१०८६३८ (मुकुन्द कार्की)
८८४४५०५३४८ (श्री लामा)